

**DORIVOR DIANTHUS O'SIMLIGINING YOVVOYI TURLARI,
QO'LLANILISHI VA ULARNING ORGANIZMGA AYRIM ZARARLI TA'SIRI**

Jumayeva Marvaridbonu

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti talabasi

Annotatsiya: *Dianthus caryophyllus chinnigul yoki pushti chinnigul deb nomlanuvchi chinnigul turkumiga mansub tur. O'rta yer dengizimintaqasida paydo bo'lgan bo'lishi mumkin, ammo so'nggi 2000-yil davomida boshqa mintaqalarda ham yetishtirilganligi sababli uning aniq vatani noma'lum. Chinnigullar 2000 yil avval yunon adabiyotida tilga olingan. Dianthus atamasi yunon botanigi Teofrast tomonidan kiritilgan va qadimgi yunoncha ilohiy ("dios") va gul ("antos") so'zlaridan olingan. "Chinnigullar" nomi lotincha corona-ae, "gulchambar, gulchambar, chaplet, toj" so'zidan kelib chiqqan deb ishoniladi. Karl Linney 1753-yilda o'zining Plantarum turlarining birinchi jildida chinnigulni tasvirlab, unga Dianthus caryophyllus nomini bergan. Dianthus caryophyllus bo'yi 80 smgacha o'sadigan ko'p yillik o'simlik. Barglari kulrang yashildan ko'k-yashilgacha, nozik, uzunligi 15 smgacha yetadi.*

Gullar yakka yoki to'pgul shaklida gullaydi. Asl tabiiy gul rangi yorqin pushti-binafsha rang, lekin qizil, oq, sariq, ko'k va yashil, shu jumladan, boshqa rangdagi navlar, shuningdek, rangli chiziqli o'zgarishlar bilan bir qator oq rangdagi navlar ishlab chiqilgan. Xushbo'y, germafrodit gullari radial simmetriyaga ega.

Tayanch so'zlar: *angren, ugom, to'rttangachali.*

KIRISH

Chinnigullar yaxshi quritilgan, neytral va ozgina gidroksidi tuproqni va to'liq quyoshni talab qiladi. Bog'da ekish uchun ko'plab navlar yaratilgan. Oddiy misollar: "Jina Porto", "Helen", "Led Romeo" va "Red Rocket". Ular tibbiy maqsadlarda, masalan, oshqozon va isitma uchun ishlatiladi. Ular xushbo'y hidi uchun tarixda sirka, pivo, sharob va salatlar uchun ishlatilgan.

Dianthus caryophyllus bilan Dianthus capitatus chatishtirish natijasida Paraburkholderia caryophylli bakterial viltga chidamli duragay olingan. Xushbo'y hidsiz chinnigullar navlari ko'pincha erkaklar tomonidan ishlatiladi. Chinnigullar navi Gul kurtaklari Dianthus caryophyllus ko'pincha chinnigullar sevgi va hayratni ifodalaydi. Xitoyda chinnigullar to'ylarda eng ko'p ishlatiladigan gul hisoblanadi Portugaliyada yorqin qizil chinnigullar 1974-yilda avtoritar Estado Novo rejimi ag'darilganda ishlatilgan; shuning uchun bu o'tish bilan fuqarolik qarshiligining kombinatsiyasi natijasida yuzaga kelgan) chinnigullar inqilobi sifatida tanilgan.

– Gollandiyada oq chinnigullar shahzoda Bernhard bilan bog'liq. U Ikkinchi Jahon urushi paytida bitta kiyim kiygan va Gollandiya aholisining bir qismi bo'ysunish harakatida bu ishlorani qabul qilgan. Urushdan keyin oq chinnigullar shahzoda, faxriylar va qarshilik xotirasining belgisiga aylandi.

– Binafsha chinnigullar injiqlikni ko‘rsatadi. Fransiyada bu an’anaviy dafn marosimi guli bo‘lib, yaqin kishining o‘limi uchun hamdardlik uchun beriladi

– Chinnigullar yanvar oyida tug‘ilganlar uchun tug‘ilish gulidir.

– Usmoniylar davridan beri qizil chinnigullar va lolalar Turkiyadagi masjidning ichki devor rasmlarida ishlatilgan. Ko‘pincha lolalar Xudoni ifodalaydi, chinnigullar esa Muhammadning ramzidir. Biroq, bu gul naqshlari faqat masjidlarga xos emas, balki boshqa ko‘plab Usmonli an’anaviy san’at shakllarida ham qo‘llaniladi.

– Ozarbayjonda qizil chinnigullar 1990-yildagi Qora yanvar voqealari, SSSR qo‘shinlari tomonidan mamlakat tinch aholisiga nisbatan zo‘ravonlik bilan bostirilishi chog‘ida guldan foydalanilganidan keyin motam ramziga aylandi.

– Qo‘shma Shtatlarda AQShning sobiq prezidenti William McKinley qizil chinnigulni o‘zining omad keltiruvchi guli deb bilgan va uni ko‘pincha kiyimiga taqib yurgan. 1901-yilda uning o‘ldirilishidan so‘ng, Ogayo shtati MakKinli sharafiga qizil chinnigulni davlat guli sifatida qabul qildi. Chinnigulning rasmiy nomi diantus yunoncha “samoviy gulyoki” yupiter guli degan ma’noni anglatadi.

Organizmga nojo‘ya ta’siri. Yurak va qon tomirlarining jiddiy buzilishlarida foydalanish taqiqlanadi, chunki qon bosimini oshiradi va qon tomirlarini kengaytiradi. Hayz paytida foydalanish tavsiya etilmaydi, chunki ziravor tarkibidagi faol moddalar qonni suyultiradi qon ketishini kuchaytiradi. Bu kislotalik va oshqozon yarasi ko‘payishi bilan ovqat hazm qilish tizimining holatini yomonlashtiradi. Bu asab tizimining faoliyatini normallashtirishi mumkin bo‘lsa-da, u eng yaxshi tarzda bolalar va asab va ruhiy kasalliklarga chalingan odamlarning asab tizimiga ta’sir qilmaydi. Bachadonning ohanglari va homiladorlik paytida sabab bo‘lishi mumkin tushish yoki erta tug‘ilish. Ona sutining ta’mini o‘zgartiradi. Suyultirilmagan chinnigullar yog‘i, ayniqsa nozik va nozik terida kuyishga olib kelishi mumkin. Katta dozalarda ziravorlar sabab bo‘lishi mumkin allergik reaksiya. Bundan tashqari, agar siz quyoshga tez-tez chiqsangiz yoki antikoagulyantlar bilan shug‘ullansangiz, chinnigullar ishlatmang.

To‘g‘ri qo‘llash tartibi: Agar chinnigullar uchun individual intoleransiz bo‘lsa, unda ziravor qo‘shilgan choy ozgina allergiyaga qarshi ta’sirga ega va nafas olish yo‘llari allergiyasiga

yordam beradi. Choplangan chinnigullar oshqozon-ichak traktining qurt va protozoa bilan magʻlub boʻlishida juda samarali. 30 kun davomida kuniga uch marta choy qoshigʻining uchdan bir qismini olish kifoya. Va siz uni har qanday ovqat va ichimlikka qoʻshishingiz mumkin - taʼsir bir xil boʻladi. Ammo bolalar ushbu mahsulotdan juda ehtiyotkorlik bilan foydalanishlari kerak 3 yildan ilgari emas.

Agar siz toʻsatdan sovuq juda yaqin ekanligini sezsangiz, harorat koʻtarilishini kutmasdan, ushbu choyni tayyorlang. Yarim litr qaynoq suvga 3 chinnigul kurtaklari, yarim toʻgʻralgan dolchin tayoqchasi, qoshiq uchida maydalangan zanjabil, 1 choy qoshiq qoʻshing. choy, 1 osh qoshiq. asal va 2-3 boʻlak limon. Barcha aralashmani termosda yarim soat davomida turib olish kerak, suzib oling va yotishdan oldin iching. Ichimlik juda yaxshi isiydi va organizmdagi zararli mikroblarni yoʻq qiladi.

Chinnigullar efir moyi kosmetik vositalar uchun juda mashhur. Agar bunday moyni sotib olishning iloji boʻlmasa, uni oʻzingiz qilishingiz mumkin. Buning uchun chinnigullar kukuni va zaytun moyini 1: 5 nisbatda oling, soʻngra aralashmani ikki hafta davomida iliq joyda damlang. Shundan soʻng uni filtrlash kerak.

Bunday moy miqdori boʻyicha ishlatiladi 5 ml har qanday kosmetik mahsulot uchun 1 ml - jel, shampun, qaymoq va hokazo. Kosmetologlarning fikriga koʻra, vannalarni qabul qilishda 1 stakan tuzga 3 tomchi efir moyi qoʻshishingiz kerak, bu teriga va uning ostidagi yogʻ birikmalariga ijobiy taʼsir koʻrsatadi (ular kamayadi).

XULOSA. Yaxshi suyultirilgan muhim chinnigullar uy kosmetologiyasida terini engillashtirish uchun, shuningdek, husnbuzar, husnbuzar, kuyish, qoʻziqorin shikastlanishi va gerpesni davolash uchun ishlatiladi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi 2017-2021-yillarda Oʻzbekiston Respublikasini yanada rivojlantirishning beshta ustuvor yoʻnalishi boʻyicha harakatlar strategiyasi toʻgʻrisidagi PF-4947-sonli farmoni Toshkent. 2017.

2. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 noyabrdagi PF- 5229-son Farmasevtika tarmogʻini boshqarish TIZIMINI tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisidagi Farmoni. Toshkent. 2017.

3. O'zbekiston respublikasi prezidentining —Yovvoyi holda o'suvchi dorivor o'simliklarni muhofaza qilish, madaniy holda yetishtirish, qayta ishlash va mavjud resurslardan oqilona foydalanish chora-tadbirlari to'g'risidagi qarori Toshkent.2020.